

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата медичних наук, доцента ЗВО кафедри акушерства та гінекології №2 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова **КЛИВАКА Віталія Васильовича** на дисертаційну роботу аспірантки кафедри акушерства та гінекології №2 **Олексієнко Ілони В'ячеславівни** на тему: **«Профілактика розвитку плацентарної дисфункції у жінок з неспецифічним виразковим колітом»**, подану до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.101, що утворена згідно до наказу в.о. ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова № 190 від 01 грудня 2023 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 5 від 30 листопада 2023 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

1. Ступінь актуальності обраної теми.

Неспецифічний виразковий коліт, як правило, характеризується наявністю постійного запального процесу у ділянці прямої кишки. Уражені люди можуть виділяти кров або слиз у стільці, хоча біль виникає лише періодично. Стенозу або утворення нориці не відбувається. Захворюваність становить приблизно 3–3,9/100 000. Найвища вікова захворюваність спостерігається у віці від 16 до 25 років. Діагноз виразкового коліту ґрунтується на анамнезі пацієнта, результатах ультразвукового дослідження та ендоскопії.

Вагітність жінок із хронічним НВК вважається вагітністю високого ризику. Ці жінки повинні перебувати під наглядом міждисциплінарної групи (консиліуму), яка може порадити лікуючого гастроентеролога. Скринінг органів слід проводити в кожному випадку, і особливу увагу протягом вагітності слід приділяти можливому розвитку затримки розвитку плода та

плацентарній дисфункції. Оскільки дані щодо ризику внутрішньоутробної загибелі плоду невідомі, вагітну жінку слід поінформувати про можливість стимулювання пологів у визначений термін.

Тому НВК пов'язаний із значним тягарем ускладнень впродовж вагітності, особливо в країнах, що розвиваються. НВК під час вагітності є складною обставиною, коли при виборі оптимальної профілактичної та лікувальної терапії необхідно враховувати здоров'я як матері, так і плода.

Оптимальне лікування НВК та профілактика ймовірної перинатальної патології, зокрема плацентарної дисфункції, під час вагітності має вирішальне значення, оскільки НВК, особливо під час зачаття, пов'язаний з вищим ризиком несприятливих наслідків вагітності, а також більша ймовірність активного захворювання та рецидивів під час вагітності та післяпологового періоду. Оскільки несприятливі наслідки вагітності, такі як передчасні пологи чи плацентарна дисфункція, можуть призвести до вищих рівнів дитячої смертності, відповідні та своєчасні діагностичні, профілактичні та лікувальні заходи в критичний антенатальний період можна вважати заходами, що рятують життя.

З одного боку, якщо вагітність настає під час неактивної фази захворювання, частота ускладнень під час вагітності, в принципі, не повинна бути вищою за норму. Тим не менш, вагітні жінки з НВК у стадії ремісії відносяться до групи ризику. Профілактику ускладнень вагітності слід проводити в кожному випадку, і жінки повинні перебувати під наглядом щодо можливого розвитку плацентарної дисфункції та іншої перинатальної патології. Будь-які загострення, які виникають під час вагітності, слід лікувати повністю. Вагінальні пологи можна розглядати, якщо немає перианальних проявів захворювання; однак необхідно ретельно зважити індивідуальний ризик.

Багато досліджень показали, що жінки з НВК мають підвищений ризик передчасних пологів, низької маси тіла при народженні, малих для гестаційного віку і пологів шляхом операції кесарського розтину. Було також

показано, що ці ускладнення є вищими у пацієнтів з активною формою захворювання, які потребують медикаментозної терапії.

Зважаючи на вищевказане, дисертаційна робота Олексієнко Ілони В'ячеславівни «Профілактика розвитку плацентарної дисфункції у жінок з неспецифічним виразковим колітом» є актуальною та сучасною для теоретичної та практичної медицини.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертація виконана на високому науково-методичному рівні, що забезпечено якісно проведеним патентно-інформаційним пошуком, чітко визначеними завданням та метою дослідження, які необхідні для її досягнення. Наукові положення, що сформульовані у дисертаційній роботі Олексієнко І.В., висновки та практичні рекомендації базуються на достатній кількості досліджень. В роботі застосовані сучасні методи обстеження та відповідні види статистичної обробки результатів, які дозволяють визнати всі висновки, рекомендації та наукові положення представленої дисертаційної роботи обґрунтованими та достовірними, узгодженими з метою та задачами дослідження. Зроблені висновки базуються на сучасних інформативних методах досліджень з використанням коректної статистичної обробки цифрового матеріалу.

Отримані результати Олексієнко І. В. відображені у 7 наукових працях, в тому числі – 3 статті у фахових наукових виданнях, що входять до переліку ВАК України, 1 стаття у фахових наукових виданнях Scopus та 3 публікації у матеріалах науково-практичних конференцій.

3. Новизна представлених теоретичних та експериментальних результатів

Розширено наукові дані щодо особливостей клінічного перебігу прегравідарного періоду та вагітності у жінок із НВК у фазі ремісії з урахуванням плацентарного статусу.

Доповнено наукові дані про найбільш вірогідні фактори ризику розвитку перинатальних ускладнень плацентарного походження у пацієток із НВК у фазі ремісії.

Обґрунтовано оптимізацію предикторної діагностики у жінок із НВК (сироватковий рівень вітаміну Д, рівні фолієвої кислоти, гомоцистеїну, МАУ, ФНП та інтерлейкіну-4, фекального кальпротектину).

Науково доведено доцільність проведення персоніфікованої профілактичної терапії у пацієток із НВК до та під час вагітності з метою зменшення ускладнень у матері та плода.

Результати досліджень, які були проведені дисертантом, повністю викладені в опублікованих наукових працях та висвітлені на міжнародних конгресах та конференціях.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Підхід дисертантки до обраної теми та поставлених завдань наукового пошуку відзначається ґрунтовністю дослідження, дана дисертаційна робота виконана на достатньо високому та сучасному науково-методичному рівні.

Наукові положення, сформульовані у дисертаційній роботі Олексієнко І.В., висновки та практичні рекомендації базуються на достатній кількості досліджень. Розроблений дисертантом дизайн дослідження дозволив досягти рандомізації клінічного дослідження, що звело до мінімуму відмінності між групами по відомим та невідомим ознакам, які потенційно спромоглися б вплинути на результат.

Слід відмітити, що методично вірний підхід до вирішення поставлених завдань, використання сучасних високоінформативних методів дослідження у поєднанні із достатньою кількістю клінічних спостережень та застосування сучасних комп'ютерних технологій для обробки результатів дослідження із використанням пакету прикладних статистичних програм забезпечили достовірність та репрезентативність отриманих автором наукових результатів.

Обсяг проведених клінічних, лабораторних, інструментальних досліджень, кількість одержаних результатів, застосовані методи статистичної обробки даних є у повній мірі достатніми для формулювання зважених наукових положень. Висновки та практичні рекомендації що були сформульовані в дисертації, базуються на результатах, що були отримані у процесі виконання роботи, достатньо аргументовані, відповідають поставленій меті та завданням дослідження, мають теоретичне та практичне значення. Необхідно відзначити, що висновки дисертаційного дослідження мають об'єктивний характер, адекватні та цілком логічні, базуються на грамотному використанні як клініко-лабораторних методів, так і спеціальних інструментальних методик та цілої групи додаткових досліджень.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Методично вірний підхід до вирішення поставленого наукового завдання дисертантом забезпечило успішне виконання всіх основних завдань дослідження, а використання сучасних високоінформативних методів дослідження у поєднанні із достатньою кількістю клінічних спостережень та застосування сучасних комп'ютерних технологій для обробки результатів дослідження із використанням пакету прикладних статистичних програм забезпечили достовірність та репрезентативність отриманих автором наукових результатів, а відповідно мета дослідження була досягнута у повній мірі.

Запорукою цього стало особисте виконання та безпосередня участь у всіх етапах Олексієнко І.В., яка показала достатньо високий науковий і методичний рівень при виконанні дисертаційного дослідження, виконуючи патентно-інформаційний пошук, аналізуючи використану літературу, проводячи статистичну обробку результатів дослідження, оформлюючи дисертацію.

Тема, мета, завдання роботи, основні положення роботи та висновки обговорені з науковим керівником – д.мед.н., професором Булавенко О. В. та сформульовані автором самостійно.

Запозичення ідей та матеріалів співавторів публікацій автором мною виявлено не було.

Окрему увагу заслуговує особисте оформлення Олексієнко І.В. наукових публікацій та впровадження наукових досліджень у профільні лікувальні заклади.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Особливістю даного дослідження є розроблена та клінічно впроваджена персоніфікована профілактична стратегія на прегравідарному етапі та під час вагітності для попередження розвитку перинатальної патології плацентарного генезу з використанням різних форм вітаміну Д, результатом чого стала поглиблена оцінка механізмів розвитку плацентарно-асоційованої перинатальної патології у жінок із НВК у фазі ремісії.

Цінним у практичному аспекті є запропонована оптимізація предиктивної лабораторно-інструментальної методики обстеження у пацієнток із НВК з урахуванням шляхів розвитку ПД.

Застосування та впровадження в медичну практику цілого ряду медичних закладів, зокрема пологового відділення КНП «ВОКЛ ім. М. І. Пирогова», жіночої консультації КНП «ВМКПБ № 2», жіночої консультації КНП «ВМКПБ № 1», жіночої консультації КП «Хмельницького перинатального центру» для жінок із НВК у фазі ремісії є суттєвою перевагою запропонованої персоніфікованої предиктивно-профілактичної стратегії, що викладена в дисертаційному дослідженні дисертантки.

Кафедрами Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова впроваджені практичні рекомендації та теоретичні положення дисертаційної роботи, які активно використовуються в навчальному процесі кафедр акушерства і гінекології № 1 та № 2.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Отримані результати дисертаційного дослідження створили передумови для поглиблення дослідження та удосконалення стратегій медикаментозної профілактики плацентарної дисфункції для жінок з НВК на різних етапах вагітності та прегравідарно, а тому передбачають використання їх у навчально-методичній та науковій роботі кафедр медичного профілю закладів вищої освіти, лікувально-профілактичних закладах.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

За результатами перевірки дисертації Олексієнко І.В. на плагіат програмним засобом «Антиплагіатна інтернет-система Unicheck» фальсифікації даних, самоплагіату чи плагіату виявлено не було, доказом чого стало досягнення рівня оригінальності 90,1 %. Визначалась лише наявність окремих співпадіннь з власними публікаціями та посиланнями на літературу при перевірці окремих посилань у дисертаційній роботі.

Відповідно, принципи академічної доброчесності при виконанні дисертаційного дослідження та написання роботи дисертантом порушені не були.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Вважаю, що дисертаційна робота Олексієнко Ілони В'ячеславівни на тему: «Профілактика розвитку плацентарної дисфункції у жінок з неспецифічним виразковим колітом», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина», є самостійною та завершеною науковою працею, виконаною під керівництвом доктора медичних наук, професора Булавенко О.В.

Отримані результати наукового дослідження, представлені наукові положення та практичні рекомендації ґрунтуються на достатньому клінічному

матеріалі з використанням сучасних методик та оцінкою їх відповідними методами статистичної обробки й дозволяють на сучасному методичному рівні вирішувати важливе наукове завдання - удосконалення критеріїв діагностики та оптимізації медикаментозної профілактики плацентарної дисфункції у жінок із неспецифічним виразковим колітом.

Представлена на здобуття ступеня доктора філософії дисертація за актуальністю, науковою новизною, обґрунтованістю основних положень, висновків і рекомендацій, теоретичним і практичним значенням відповідає вимогам постанови КМУ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» №44 від 12 січня 2022 р. та оформлена відповідно до наказу МОН України №40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Олексієнко Ілона В'ячеславівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина». Дисертаційна робота Олексієнко Ілони В'ячеславівни на тему: «Профілактика розвитку плацентарної дисфункції у жінок з неспецифічним виразковим колітом» в повній мірі відповідає спеціальності 222 «Медицина» та рекомендується до проведення публічного захисту дисертації з метою присудження ступеня доктора філософії.

Рецензент

к.мед.н., доцент ЗВО

кафедри акушерства та гінекології №2

Вінницького національного медичного

університету ім. М.І. Пирогова

Віталій КЛИВАК